

8. Természetes égeres

A múlt század eleji telepítésekből maradt meg néhány kisebb, időskorú égeres folt, mely természeteshez közel álló állapotot mutat. Közülük a legidősebb, közel száz esztendőes mézgás éger (*Alnus glutinosa*) egyedek mintha éreznék, hogy itt az idő „továblépni”, csak a megfelelő pillanat még nem érkezett el. Gyökérzetük félig ki van emelkedve a talajszintből, ezért ezeket „lábás” égereknek hívjuk. A lábás égerek kialakulására többféle elmélet született. Esetünkben a legvalószínűbb, hogy a tőzeges talaj levegőre kerülve bomlásnak (kötösodásnak) indult, majd ennek következtében zsugorodott és összeesett. A tőzegréteg süllyedése nyomán a fák gyökfője, valamint gyökérzete néhol 1 m magasságig is a talajfelszín felé került. A lábás égerek lábai még hosszú időn át sajátos mikroélelőhelyet nyújtanak sok állat-, és növényfajnak. Az éger viszonylag rövid életű, rendszerint nem haladja meg a 100 évet. Az egyedek dőlnek kifelé, az égeres folt fokozatosan omlik össze. Jelzés értékű a termőhely kiszáradására az éger természetes – nem telepített! – újulátának hiánya.

Mézgás éger (*Alnus glutinosa*)

Közepes vagy nagy termetű (25-30 m) vízigényes fafaj, amely patakok, vízállások mentén, láposodó termőhelyeken állományalkotó szereppel bír. Fája puha, könnyű, egyenletes szövetű, kiváló ceruzafa.

A **törzse** többé-kevésbé egyenes, a kérge hossz- és kereszt-repedésekkel tagolt, szürkésbarna.

Vesszeje szögletes, barna, fehér paraszemölcsökkel, rügyei nyelesek, ragadósak, ibolyásbarnák.

Levelei szórt állásúak, kerekdedek, 4-10 cm hosszúak, kicsipett csúcsúak.

Lombfakadás előtt, március első felében virágzik. Egylaki, porzós és termős virágzatai már ősszel megjelennek, barkái 2-2,5 cm hosszúak, virágzaskor jelentősen megnyúlnak, termős füzerei 5 mm hosszúak.

Jellegzetes „áltoboz” **terméságazata** 1,5-2 cm hosszú, fásodott, sötétbarna, majd fekete, a benne lévő makkocskák kicsik, vörösbarnák, az ebből kiszóródó makkocskákat télen a hóra hullajtja.

A gyepszint borítási értéke tavasztól fokozatosan csökken. Tavasszal a salátaboglárka (*Ranunculus ficaria*) tömeges. A vízszint és a talajnedvesség csökkenésével a nagy csalán (*Urtica dioica*) és a ragadós galaj (*Galium aparine*) veszi át a domináns szerepet. Az égerlápok jellemző növényei közül is előfordul néhány faj, mint a mocsári gólyahír (*Caltha palustris*), a ritkás sás (*Carex remota*), a kétlaki macskagyökér (*Valeriana dioica*) és a védett szálkás pajzsika (*Dryopteris carthusiana*) néhány tövel. További fajok még a gyepszintben a tyúkhúr (*Stellaria media*), a foltos árvacsalán (*Lamium maculatum*), és a vérehulló fecskefű (*Chelidonium majus*).

Az égeres növényzete gazdag állatvilággal rendelkezik. A kétéltűek közül a kis tavibéka (*Rana esculenta* C.), a mocsári és erdei béka (*Rana arvalis*, *R. dalmatina*), valamint a barna és zöld varangy (*Bufo bufo*, *B. viridis*), míg a hüllők közül a vízisikló (*Natrix natrix*) található meg. A madárfajok többségét az énekesmadarak képviselői alkotják, de az énekesmadarakon kívül még számos más fajcsoport is képviselteti magát, mint pl. harkályok, galambfélék és néhány ragadozó madár.

Az égeres lombkorona szintjét a mézgás éger (*Alnus glutinosa*) és kisebb százalékban a magyar kőris (*Fraxinus angustifolia* subsp. *pannonica*) határozza meg. A második lombkorona szintben a zselnice megy (*Prunus padus*), és a veszélyes inváziós növénynek számító zöld juhar (*Acer negundo*) a domináns.

A cserjeszintben a fekete bodza (*Sambucus nigra*) és veresgyűrű (*Cornus sanguinea*) mellett szintén nagy tömegben található a zöld juhar fiatal egyedei valamint a hamvas szeder (*Rubus caesius*). Ritka színező elem a csíkos kecskerágó (*Euonymus europaeus*) és a kányabangita (*Viburnum opulus*). A fákra a borostyán (*Hedera helix*) az inváziós tapadó vadszőlő (*Parthenocissus inserta*) fut fel.

